

Delftse Archeologische Notitie 47

Van Ostade te Monster (gemeente Westland)

Een archeologisch bureauonderzoek

Lotte Bekkers & Jean Paul Bakx

Archeologie

Delft

Delftse Archeologische Notitie 47

Van Ostade te Monster (gemeente Westland)

Een archeologisch bureauonderzoek

Lotte Bekkers & Jean Paul Bakx

Opdrachtgever:	Arcade Wonen Stokdijkkade 26 Postbus 138 2670 AC Naaldwijk
Contactpersoon:	Dhr. A. Wubben Aqua-Terra Nova B.V. Zuidweg 79 2671 MP Naaldwijk a.wubben@aquaterranova.nl
Bevoegde overheid:	Gemeente Westland
Beheer documentatie:	Provincie Zuid-Holland
Type onderzoek:	Bureauonderzoek
Periode van uitvoer:	April 2014
Aanleiding:	Nieuwbouw woningen
Locatie:	Van Ostade, Monster, gemeente Westland
Coördinaten:	72285 x 449346
CIS-code:	60997
Projectcode:	WL081
Projectleider:	drs. J.P.L. Bakx
Projectmedewerker:	L. Bekkers (BA)
Status:	Definitieve versie, april 2014
Autorisatie:	

Drs. J.P.L. Bakx

ISSN: 1879-9590

© 2014 Erfgoed Delft en Omstreken

Archeologie
Delft

Postbus 78
2600 ME Delft
015-2602358
archeologie@delft.nl
www.archeologie-delft.nl

Samenvatting

Binnen het plangebied aan de Van Ostade te Monster in de gemeente Westland zullen nieuwe woningen worden gerealiseerd. Archeologie Delft heeft in opdracht van Arcade Woningen vooruitlopend op deze ontwikkeling een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat er in het plangebied een archeologische verwachting geldt voor het aantreffen van resten uit de (Late) IJzertijd en/of Romeinse tijd. Er geldt een lage verwachting voor de (Late) Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Als advies is opgenomen dat indien er bodemversturende werkzaamheden dieper dan 50 cm -maaiveld plaatsvinden, deze verwachting dient te worden getoetst door middel van een verkennend booronderzoek.

Inhoudsopgave

3	Samenvatting
7	1 Inleiding <ul style="list-style-type: none">1.1 Kader en doelstelling1.2 Plangebied1.3 Beleid gemeente Westland ten aanzien van archeologie1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen
9	2 Bureauonderzoek <ul style="list-style-type: none">2.1 Methoden2.2 Resultaten
15	3 Conclusie en aanbevelingen <ul style="list-style-type: none">3.1 Advies voor vervolgonderzoek3.2 Selectiebesluit
17	Bibliografie
17	Gebruikte afkortingen
17	Overzicht van afbeeldingen, tabellen en bijlagen
19	Bijlage 1 <ul style="list-style-type: none">Geologische afzettingen

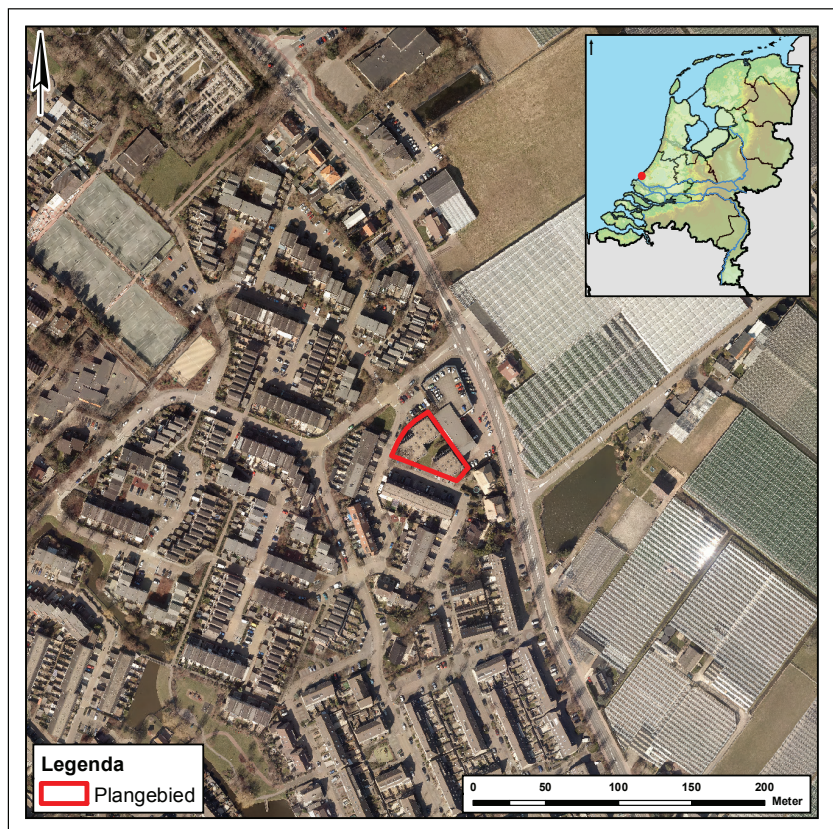
1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

Arcade wonen wil aan de Van Ostade te Monster negen nieuwe woningen realiseren. De exacte aard en diepte van de bodemverstoringen die hiermee gepaard gaan zijn nog onbekend. Om deze ontwikkeling te realiseren zal vooraf moeten worden bepaald of er archeologische waarden in het geding zijn. In dit kader heeft Archeologie Delft van de initiatiefnemer de opdracht gekregen voor het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek. Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie om daarmee tot een gespecificeerde, archeologische verwachting te komen. Dit gebeurt aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte archeologische waarden. Aan deze verwachting wordt een selectieadvies gekoppeld. Het bevoegd gezag, in deze de gemeente Westland, neemt vervolgens het selectiebesluit.

1.2 Plangebied

Het plangebied betreft het driehoekige perceel tussen de Van Ostade en de Van Scorel in Monster (afbeelding 1). Op dit moment is het plangebied deels bebouwd en deels in gebruik als plantsoen. Het plangebied staat afgebeeld op kaartblad 37B van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000) en het centrumcoördinaat is 72285 x 449346. Het totale plangebied heeft een oppervlakte van circa 1200 m².

Afbeelding 1: het plangebied geprojecteerd op het kadaster.

1.3 Beleid gemeente Westland ten aanzien van archeologie

Op 26 juni 2012 heeft de gemeente Westland de archeologische beleidskaart met toelichting vastgesteld. Door middel van het vaststellen van de kaart maakt de gemeente Westland gebruik van de wettelijke mogelijkheid om onderbouwd af te wijken van de vrijstellingsnorm voor bodemingrepen van 100 m². De beleidskaart is reeds in een groot aantal bestemmingsplannen opgenomen en zal ook in nieuwe bestemmingsplannen worden opgenomen.

Beleidskaart¹

Om de omgang met eventueel aanwezige archeologische waarden goed, maar ook zinvol te laten verlopen, wordt in de gemeente Westland alleen archeologisch (voor)onderzoek vereist wanneer de aard van de bodemingrepen dusdanig is dat er daadwerkelijk schade aan het bodemarchief kan optreden. De verschillende beleidszones vereisen dan ook elk een eigen benadering voor wat betreft de vrijstelling van archeologisch onderzoek voor bodemverstoringen tot een bepaalde diepte en omvang.

Het plangebied ligt volgens de beleidsadvieskaart in verwachtingszone III. Deze verwachtingszone heeft betrekking op afzettingen van het Laagpakket van Wormer (in de diepere ondergrond), het Hollandveen Laagpakket en de dekafzettingen van het Laagpakket van Walcheren in het binnendijs gebied. Omdat zich vanaf de Midden IJzertijd periodiek bewoningsmogelijkheden voordeden in het veengebied geldt hier een middelhoge verwachting voor het aantreffen van resten uit de IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De dichtheid van archeologische vindplaatsen is in dit gebied klein. Daarnaast kunnen in dit gebied tot nu toe nog onbekende duinafzettingen van Ypenburg en Voorburg worden aangetroffen (met een hoge verwachting voor de aanwezigheid van archeologische resten vanaf de Vroege Prehistorie).

Aan verwachtingszone III is een vrijstellingsgrens gekoppeld van 500 m² en 50 cm –mv. Dit betekent dat voor ontwikkelingen in plangebieden die groter zijn dan 500 m² en waarbij bodemversturende werkzaamheden dieper dan 50 cm –maaiveld archeologisch onderzoek moet plaatsvinden.

Bestemmingsplan²

Op het plangebied is het bestemmingsplan Kern Monster van toepassing. Er geldt binnen het gehele plangebied onder andere een dubbelbestemming Waarde – Archeologie – 4. Dit houdt in dat er archeologisch onderzoek moet plaatsvinden wanneer de ontwikkeling een oppervlakte heeft groter dan 500 m² en er dieper wordt gegraven dan 50 cm –maaiveld.

1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de eisen zoals deze zijn opgesteld in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3, van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

¹ Kerkhof 2012.

² Bestemmingsplan Kern Monster, vastgesteld 25-06-2013.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Het doel van dit bureauonderzoek is het verzamelen van alle bekende gegevens met betrekking tot de verstoringen, geologie, historische-geografie en archeologie binnen en in de omgeving van het plangebied. Aan de hand van deze gegevens kan een archeologische verwachting worden opgesteld.

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de informatie uit het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), de bodem-, geomorfologische- en geologische kaart en overige bronnen.

2.2 Resultaten

Huidig grondgebruik

Het is van belang om voorafgaand aan het onderzoek het huidige grondgebruik vast te stellen. Bodemverontreiniging, bebouwing, oppervlakteverharding, rio-lering, kabels en leidingen kunnen de archeologische verwachting beïnvloeden en bepalend zijn voor de te volgen onderzoeksstrategie.

Circa 750 m² van het plangebied is bebouwd met een appartementen-complex. Volgens de opdrachtgever zijn er onder de huidige bebouwing geen kelders aanwezig. In welke mate de ondergrond is verstoord bij de aanleg van de huidige bebouwing is niet bekend. De overige delen van het plangebied zijn in gebruik als parkeerplaats en plantsoen. Het maaiveld binnen het plangebied bevindt zich momenteel op circa 1 meter -NAP.

Historisch grondgebruik en verstoringen

Het bestuderen van het historisch grondgebruik van het plangebied kan informatie verschaffen over eventuele archeologische vindplaatsen. Uit de bestudering van oud kaartmateriaal kan blijken of het plangebied in het verleden bebouwd is en of er bijvoorbeeld (water)wegen in het plangebied aanwezig zijn geweest. Ook kunnen ontgravingen en ophogingen door middel van oude kaarten soms in beeld worden gebracht.

De oudst bekende, en meest gedetailleerde, historische kaart waarop het plangebied is afgebeeld is de kaart van Kruikius³ uit 1712. Op deze kaart is te zien dat het plangebied in deze tijd onbebouwd was en waarschijnlijk gebruikt werd als weiland (afbeelding 2).

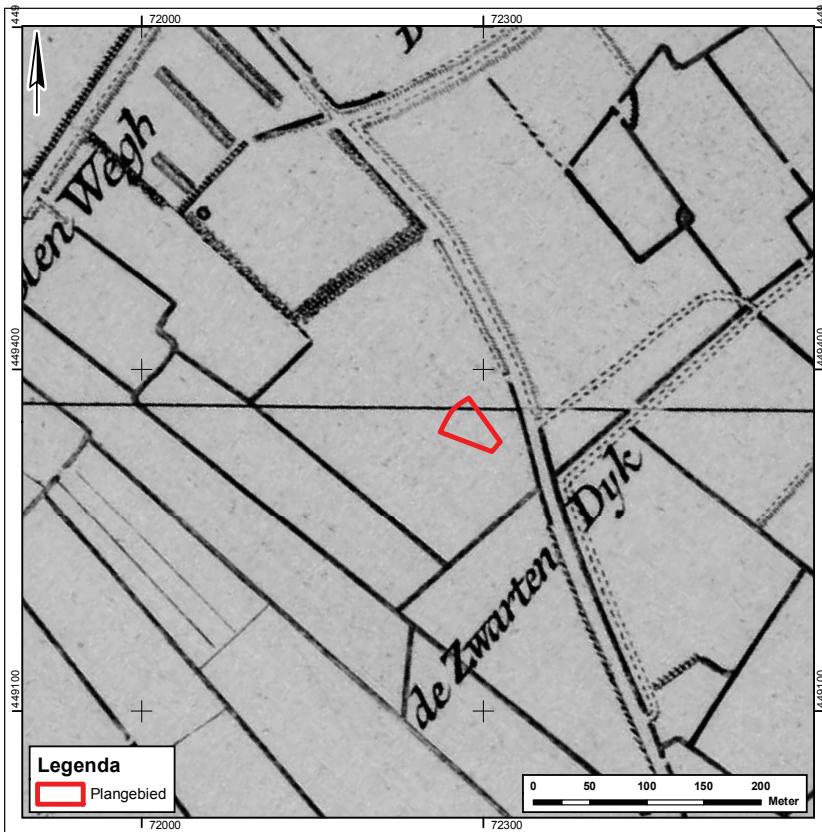
Deze situatie blijft lange tijd ongewijzigd (tabel 1). Op de topografische kaart van 1958 is voor het eerst bebouwing te zien op de plaats van het plangebied. Deze situatie is tot op heden ongewijzigd.

Geomorfologie⁴

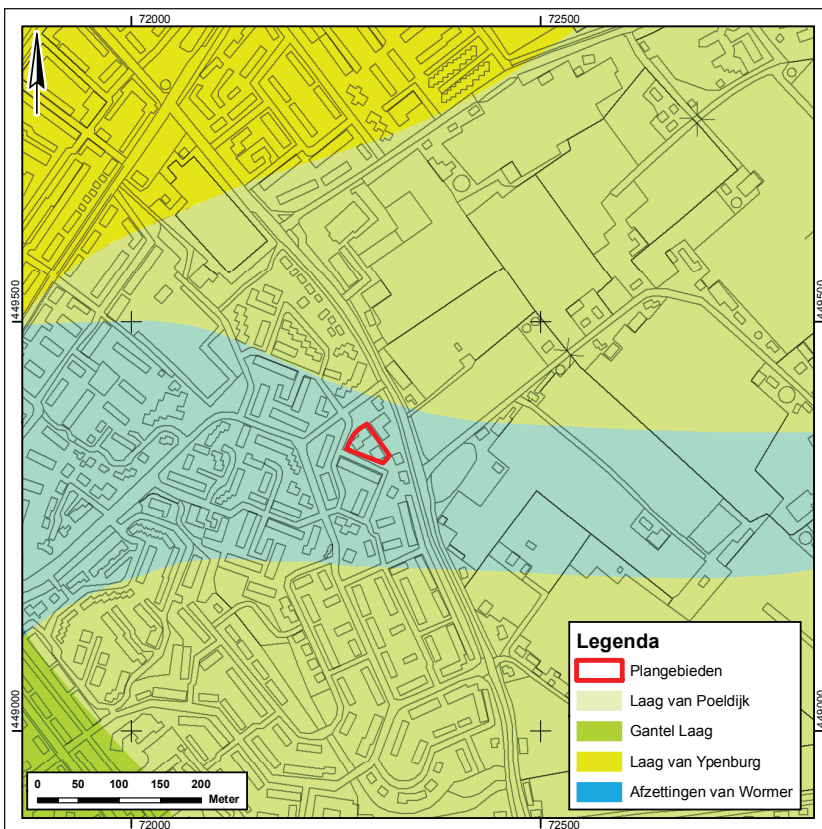
In het verleden bestond er vaak een nauwe relatie tussen de locatiekeuze voor nederzettingen en de bodemgesteldheid. Zo was in West-Nederland de aanwezigheid van een droge ondergrond één van de belangrijkste vestigingsfactoren in een gebied dat geregeld door binnendringend zee- en rivierwater werd bedreigd. Het is daarom belangrijk om duidelijkheid te krijgen over de bodemopbouw van het plangebied, zodat onderzocht kan worden of delen van dit plangebied in aanmerking kwamen voor bewoning of wellicht op een

³ Kruikius 1712.

⁴ Zie bijlage 1.

Afbeelding 2: het plangebied geprojecteerd op de kaart van Kruikius uit 1712.

Afbeelding 3: vereenvoudigde geologische ondergrond van het plangebied (naar Van Staalduinen 1979).

Kaarttype	Toponiem	Wanneer	Kaartnr	Instelling/landmeter	Opmerkingen tav plangebied
Pre-kadastrale kaart	Monster	1712	2	Kruikius	onbebouwd, weiland
Kadasterkaart	Monster	1811-1832	sectie D, blad 02	Kadaster	onbebouwd
Topografische militaire kaart (nettekening)	Monster	1830-1850	37_Ird	Kadaster	bouwland
Topografische Militaire kaart	Monster	1876	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische militaire kaart	Monster	1892	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische Militaire kaart	Monster	1904	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische Militaire kaart	Monster	1910	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische Militaire kaart	Monster	1916	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische Militaire kaart	Monster	1924	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische Militaire kaart	Monster	1934	458	Kadaster	bouwland/weiland
Topografische kaart	Maassluis/Monster/ Naaldwijk/s-Gravenzande	1939	37B	Kadaster	bouwland
Topografische kaart	Maassluis/Monster/ Naaldwijk/s-Gravenzande	1958	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Maassluis/Monster/ Naaldwijk/s-Gravenzande	1963	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Monster	1968	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Monster	1973	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Monster	1981	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Monster	1986	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Monster	1990	37B	Kadaster	bebouwing
Topografische kaart	Monster	1995	37B	Kadaster	bebouwing

Tabel 1: lijst met historisch kaartmateriaal.

andere manier bruikbaar waren voor de mens.

Volgens de geologische kaart van Nederland (schaal 1:50.000)⁵ bestaat de bodemopbouw binnen het plangebied van boven naar beneden (van jong naar oud) uit dekafzettingen van de Laag van Poeldijk (Laagpakket van Walcheren) op dekafzettingen van de Gantel Laag (Laagpakket van Walcheren) op de Laag van Ypenburg (Laagpakket van Zandvoort) op het Hollandveen Laagpakket op geulafzettingen van het Laagpakket van Wormer (afbeelding 3).

De bodem van Monster maakt onderdeel uit van een haakwal die in de laatste fase van het ontstaan van een strandwal is gevormd, omdat elders strandzand werd geërodeerd dat vervolgens weer landinwaarts, langs de noordelijke toenmalige Maasmond, werd afgezet. De strandwal in de ondergrond van Monster werd vanaf ongeveer 6500 voor Chr. gevormd.⁶ Gedurende de millennia daarna stond het kustgebied voortdurend onder invloed van de zee en de rivierdelta. Ook de strandwal bij Monster was voortdurend aan verandering onderhevig. De haakwal ontstond pas na 800 na Chr. en is goed herkenbaar op een uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Direct valt op dat de gehele haakwal tegenwoordig dicht bebouwd is. De wat hogere ligging ten opzichte van het omringende land kent veel voordelen voor woningbouwlocaties. Zo kan men bijvoorbeeld denken aan drogere kruipruimten, kelders en tuinen.

⁵ Van Staalduinen 1979.

⁶ Vos & Eijskoot 2011, 77-80 (De ontwikkeling van het kustgebied van Zuid-Holland is zeer helder weergegeven in afb. 3.4 van deze publicatie).

Bekende archeologische waarden

Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarnemingen gedaan of vindplaatsen bekend. In een straal van circa 400 meter zijn ook geen waarnemin-

gen, vondstmeldingen of archeologische onderzoeken gedaan. In de ruimere omgeving van het plangebied (straal van circa 1 km) zijn meerdere vondstmeldingen en waarnemingen bekend die in het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) zijn ingevoerd. In tabel 2 is hier een overzicht van opgenomen met het veronderstelde complextype en de datering.

Ten noorden van het plangebied (op circa 720 meter) is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (waarnemingsnummer 409018) waarbij enkele sporen en vondsten uit voornamelijk de Late IJzertijd en/of Romeinse tijd zijn aangetroffen. Het betreffen onder andere enkele eergetouwkrassen en aardewerk. De diepte van de sporen varieert. In het noordwestelijk deel van deze onderzoekslocatie zijn sporen en vondsten tussen 0.0 m NAP en 0,5 m -NAP aangetroffen. In de overige delen zijn de sporen en vondsten tussen 0,3 m -NAP en 1,2 m -NAP aangetroffen.⁷ Ten zuiden van het plangebied (op circa 750 meter) is een booronderzoek uitgevoerd (waarnemingsnummer 415236) waarbij een huisplaats uit de Nieuwe Tijd is aangetroffen. Deze onderzoeken zijn met een waarnemingsnummer afgebeeld op afbeelding 4. Ten zuidwesten van het plangebied (op circa 500 meter) is een begeleiding uitgevoerd (onderzoeknummer 16207). Hierbij zijn zeventien sporen uit de midden-IJzertijd en vroeg-Romeinse tijd gedocumenteerd. De top van het oude loopvlak uit de Romeinse tijd werd aangetroffen op een diepte van ongeveer 10 cm +NAP. De top van een akkerlaag uit de late IJzertijd bevond zich op een diepte van ongeveer 0,2 -NAP.⁸ De overige archeologische onderzoeken in de omgeving zijn niet afgebeeld op afbeelding 4. Het betreft een aantal bureauonderzoeken op locaties waarna geen archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Ten noorden van het plangebied zijn twee terreinen van archeologische waarde (in blauw aangegeven op afbeelding 4). Dit betreffen reeds bekende vindplaatsen waar sporen uit de IJzertijd, Romeinse tijd en Vroege Middeleeuwen zijn aangetroffen.

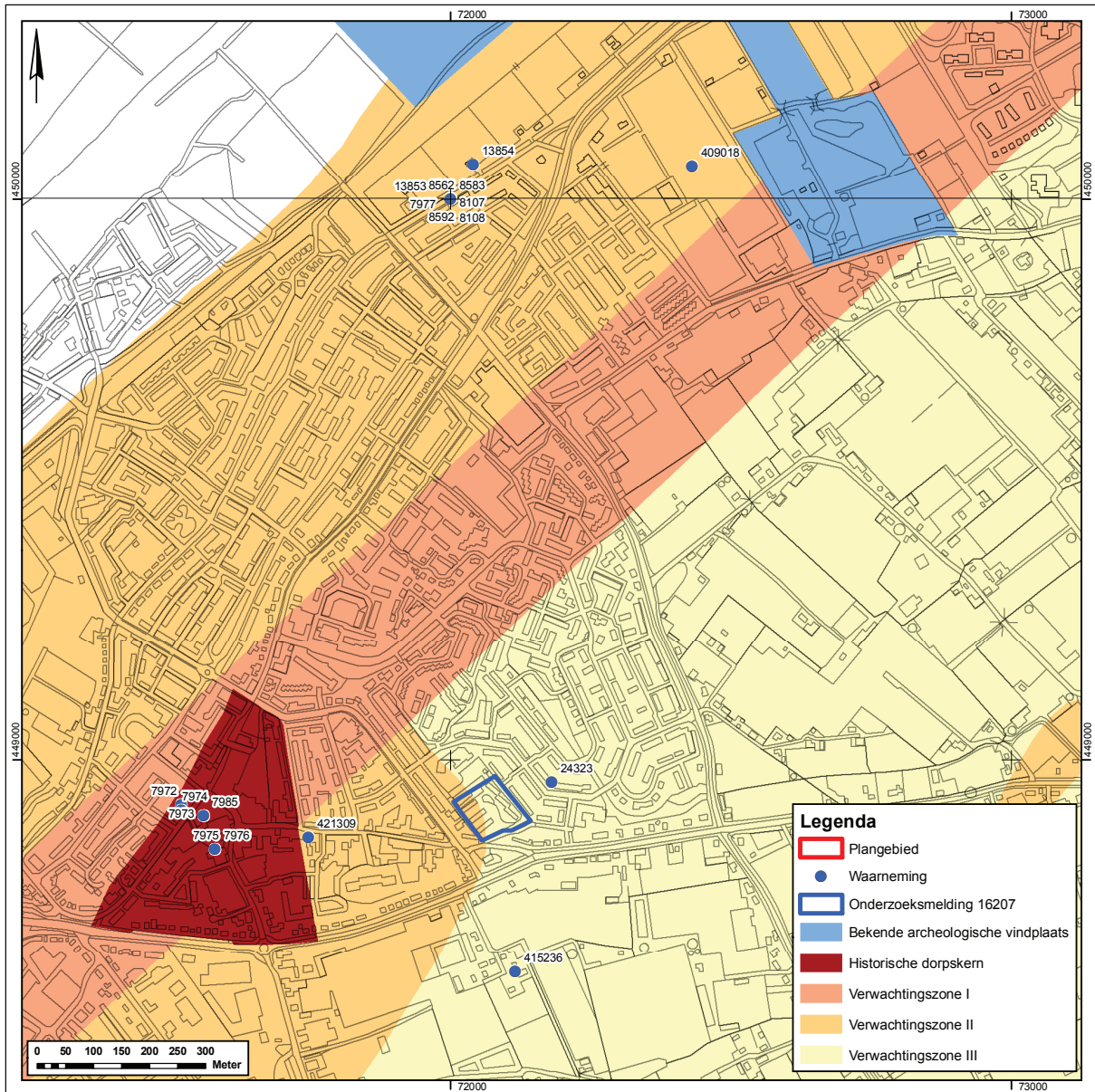
⁷ Ploegaert & Blom 2007.

⁸ De Bruin et al. 2010.

De overige waarnemingen uit tabel 2 zijn niet gedaan bij archeologisch onderzoek. Deze waarnemingen betreffen over het algemeen losse vondsten die aan

Tabel 2: lijst van onderzoeksmeldingen en waarnemingen in de omgeving van het plangebied.

Onderzoeknummer	Waarnemingsnummer	Toponiem	Complex	Datering
.	7972	Troost	onbekend	1050 - 1250 na Chr.
.	7973	Voormaling gemeentehuis	nederzetting, onbepaald	12 voor Chr. - 450 na Chr.
.	7974	Rabobank herenstraat	nederzetting, onbepaald	1050 - 1500 na Chr.
.	7975	Onder de Toren	nederzetting, onbepaald	800 voor Chr - 450 na Chr.
.	7976	Onder de Toren	nederzetting, onbepaald	1050 - 1250 na Chr.
.	7985	Voormaling gemeentehuis	nederzetting, onbepaald	450 - 1650 na Chr.
.	7977	Hoogweg	kerkhof	1050 - 1250 na Chr.
.	8107	Het Geestje	onbekend	2850 - 2000 voor Chr.
.	8108	Het Geestje	onbekend	onbekend
.	8562	Monsterse Geestje	onbekend	5300 - 2000 voor Chr.
.	8583	Monsterse Geestje	nederzetting, onbepaald	2800 voor Chr. - 450 na Chr.
.	8592	Het Geestje	nederzetting, onbepaald	8800 voor Chr. - 450 na Chr.
.	13853	Monsterse Geestje	akker / tuin	250 voor Chr. - 450 na Chr.
.	13854	Monsterse Geestje	grafveld	525 - 725 na Chr.
.	24323	De Romein	nederzetting, onbepaald	800 voor Chr. - 70 na Chr.
.	409018	Monster-noord / Haagweg	nederzetting, onbepaald	250 voor Chr. - 1250 na Chr.
.	415236	Tuinveld	Huisplaats	1500 - 1950 na Chr.
.	421309	Choorstraat	Onbekend	1050 - 1950 na Chr.
16207	.	Masemude	nederzetting, onbepaald	500 voor Chr. - 70 na Chr.

Afbeelding 4: archeologische waarnemingen geprojecteerd op de beleidsadvieskaart van de gemeente Westland.

een bepaalde tijdsperiode zijn toe te schrijven. Dit varieert van de prehistorie, Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek geldt er een verwachting voor het aantreffen van resten uit de (Late) IJzertijd en/of Romeinse tijd. Deze verwachting hangt samen met de geologische ondergrond in het gebied en de aangetroffen vindplaatsen in de omgeving. De geulafzettingen van het Laagpakket van Wormer kunnen in de IJzertijd een hoger gelegen gedeelte hebben gevormd. De dekafzettingen van de Gantel laag, waarop resten uit de Romeinse tijd kunnen worden aangetroffen, zijn binnen het plangebied afgedekt met afzettingen van de Laag van Poeldijk waardoor eventuele resten goed geconserveerd kunnen zijn. De verwachting voor resten uit de IJzertijd en Romeinse tijd geldt voornamelijk voor *offsite*-sporen zoals verkavelingsgreppels en akkersystemen.

Er geldt een lage verwachting voor het aantreffen van resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. De verwachting hangt samen met de geologische ondergrond van het plangebied. Ook is op opeenvolgende historische kaarten te zien dat het plangebied tot het sub-recente verleden als weiland in gebruik is geweest.

3 Conclusie en aanbevelingen

3.1 Advies voor vervolgonderzoek

Het plangebied ligt volgens de beleidskaart van de gemeente Westland in verwachtingszone III. Hier hoort een vrijstellingsgrens bij voor plangebieden met een oppervlakte 500 m² en een ontgraving van maximaal 50 cm –maaiveld. De oppervlakte van het onderhavige plangebied bedraagt circa 1200 m². De exacte aard en diepte van de bodemingrepen is nog niet bekend. Er zijn geen archeologische vindplaatsen bekend binnen het plangebied of in de directe omgeving maar er blijft een verwachting bestaan voor het aantreffen van archeologische resten.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geadviseerd om een verkennend veldonderzoek door middel van grondboringen uit te voeren indien er bodemverstorende werkzaamheden plaatsvinden die dieper gaan dan 50 cm –maaiveld. Hiermee kan bepaald worden of de bodem binnen het plangebied intact is en of er archeologische indicatoren in de bodem aanwezig zijn. Bij dit inventariserend veldonderzoek worden de volgende specificaties geadviseerd: Conform de richtlijnen van de Provincie Zuid-Holland worden in principe circa 10 boringen per hectare gezet.⁹ Gelet op de beperkte omvang van het plangebied worden in dit geval minimaal 2 boringen geadviseerd, waarvan één tot 2 meter en één tot 4 meter –maaiveld. De tweede boring wordt gezet als controle boring voor de eerste. Bij het booronderzoek kan men zich in principe richten op de opbouw van de bodem. Daarnaast dient gekeken te worden naar archeologische indicatoren.

Voor dit onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen aangeraden:

- Hoe ziet de stratigrafie van het plangebied er uit en is de bodemopbouw intact?
- Zijn er aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied, en zo ja, wat is de diepteligging, stratigrafische positie en omvang van de vindplaats(en)?
- Wat is het advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek of behoud *in situ* van eventuele vindplaatsen?

⁹ Nota Archeologie Provincie Zuid-Holland 2007, 23.

3.2 Selectiebesluit

Het bevoegd gezag, in deze J. Blom namens de gemeente Westland, onderschrijft deze conclusie. Echter, in de verwachting wordt gesteld dat vooral off-site sporen zoals verkavelingsgreppels en akkersystemen kunnen worden aangetroffen. De kans op het aantreffen van archeologische indicatoren is dan ook niet groot. Het bevoegd gezag geeft aan dat het booronderzoek zich dient te richten op de bodemopbouw ter plaatse, waarbij niet twee, maar drie boringen dienen te worden gezet. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met eventuele onbekende duinafzettingen in de ondergrond.¹⁰

¹⁰ Mail d.d. 17-04-2014. Voor inzage kan contact worden opgenomen met J.M. Blom (jmbloom@gemeentewestland.nl), adviseur Archeologie gemeente Westland.

Literatuur

Provincie Zuid-Holland, 2007: Nota Archeologie.

Bestemmingsplan Kern Monster, vastgesteld 25-06-2013

Bruin, J. de, S.H. Jongma & M. Kerkhof, 2010: Masemude. Archeologisch onderzoek in het kader van nazorg in plangebied 'Masemude' te Monster (gemeente Westland), DAR 59.

Kerkhof, M., 2012: Toelichting bij de archeologische beleidskaart van de gemeente Westland, DAN 20.

Kruikius, N. & J. Kruikius, 1977 (1712): 't Hooge heemreadschap van Delflant met alle de steden, dorpen en ambachten, Alphen aan den Rijn.

Ploegaert, P.H.J. & E. Blom, 2007: Monster - Noord/Westmade, gemeente Westland. Een inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven, ADC-rapport 779.

Staalduinen, C.J. van, 1979: Toelichting bij de Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 37 West Rotterdam (37W), Haarlem.

Vos, P.C. & Y. Eijsskoot, 2011: Geologie, in: Y. Eijsskoot, O. Brinkkemper & T. de Ridder (red.), De Vergulde Hand West. Onderzoek van archeologische resten van de middenbronstijd tot en met de late middeleeuwen, RAM-rapport 200, Vlaardingen.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem
DAN	Delftse Archeologische Notities
DAR	Delftse Archeologische Rapporten
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
NAP	Normaal Amsterdams Peil
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Afbeeldingen, tabellen & bijlagen

Afbeelding 1 (blz. 7)

Het plangebied geprojecteerd op het kadaster.

Afbeelding 2 (blz. 10)

Het plangebied geprojecteerd op de kaart van Kruikius uit 1712

Afbeelding 3 (blz. 10)

Vereenvoudigde geologische ondergrond van het plangebied (naar Van Staalduinen 1979).

Afbeelding 4 (blz. 13)

Archeologische waarnemingen en vondstmeldingen geprojecteerd op de beleidsadvieskaart van de gemeente Westland.

Tabel 1 (blz. 11)
Lijst met historisch kaartmateriaal.

Tabel 2 (blz. 12)
Lijst van vondstmeldingen en waarnemingen in de omgeving van het plangebied.

Bijlage 1 (blz. 19)
Geologische afzettingen.

Bijlage 1 Geologische afzettingen

Geologische afzettingen en hun ouderdom, afgezet tegen de archeologische perioden zoals deze in Nederland worden gehanteerd.

